

Preč
Sjemeništa Dr. I. D. Višošević rektor grki
Zagreb, gornji grad

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬВИНИ ЮГОСЛАВІЙ

Виходає кожди тиждень. — Предплатна на рок 60 дин., він
пр. роза 30 дин. За Америку и други краї 2 долари речне.

Предплату и письмом присма до Редакції к Укреві треба вести
на адресу: „Руски Новини“ Пишкоревиці (Югославія).

Вечарні школи.

Прешло літо. Прешли дні ти і горючі дні, а не однією прайде і жовтня, задумана єшень. За що придає жима, котра нам приношає дні ти і горючі дні, Тоді жимуєши вечарі то за параста час одірчівку. По літній роботі ма вони тераз праця відкрити у сбісі, а кед ти змеркні, коньше напечера и иде «жедзін гу хлопом», дзе пренесли у дружстві до дзвінців-дзвінців години вечар.

Шумни то обичай у нас Руцинох. Але-таке красни обичай-ест у других културніших народах, котри почала у нас у Керестуре уводзіц наша інтелигенція, кед нам прешли жими образовані «вечерні школы». Щи, тей школы ест тут, да ше параст баржей образує, да подношні своё школске знаніе. Кроміє дапосдні наші хлопи до тей школы ходзят, але було и таких, цо не сцеки похонні важносці и потрбубу тей школы. Вони спачні високолітому дрету, на котре ступіко дармо грезе, а воні ти не чувствую, бо исма у себе живота.

Сден ми так гварек: Кед сож уж 30 років працює без школы, прежнем без неї и далей. Други замі: Кед мой оцен и мой діло прежкиш свой вик без вечерній школы, працює то и я. Понад ти учительська, най вон даслі у школы іспеки и хлеба, та и я будзем ходзіц.

Ой не так, брату мили! Не таки цеяка часи, як були док жил твой діло! Нешка людзі вечарі робы зос плаву, як з руками. А як то вильтра, кед наш чловек спе на приклад ислаць синові до войска іспеки, лебо достаце даяки позив, лебо жу треба даю вираховаць а вон сам исца та скоком до найбліжшого жида тарговиця и: «Но ле, паше, запиши ми, вирахуйте ми, бо я не зімам...» Чи то краине?

Прето, браца, не откладайме ше на завтра іспеки, кеди наші дідове жи-

ди як подпольні аналфабети. Во нейка цалком ішти фістини, як були скорей. Други народи на приклад Англійци, Адци, Немци, кошкію віле напредок за лепшим, а чи ми жимім були баш остатні?

Прето браца, особено ви младши, котри маце іште жизнот із пред собу, страйме ше цо баржей за свою науку. Читайме тераз віжиме цо вечей, а вечар на место да ше идзе «гу хлопом», а ви шицки до «вечерній школы».

Не треба патрії на тих, по того не розумя, бо вони сухе древо, без живота. Хто ше лем до вечерній школи запише и шорово праця жиму до неї. Будзе ходзіц, на яр напечено не будзе бапонат, але будзе задоволін, же му жима дармо не праша.

М. Биркай.

УКРАЇНА

Митрополит Шептицій — кардинал. — З Риму явлю, же би нази славна митрополит граф Шептицій мал буц именованы кардиналом и як такі преселся бы до Риму. Кардинали, то найвища чесць и урад (крем папи) у католицкій церкви. Кардинали су совітники и помочні папи. До тераз мали мы Русини трех кардиналох. Перши наш кардинал бул киевски митрополит Ісидор (1440. року), други львовски митрополит Михаило Левицький (умар р. 1858.), а трети наш львовски митрополит Сильвестр Сембраторович (1885 - 1898. р.).

Ювілейна академія Богдана Лепкого. — На чесл 60-тей роців життя сучасного найкращого нашого писателя Богдана Лепкого одбула ше 20. листопада т. р. у Кракове, дзе вон професор на університету, швецька академія, которую величому писателю

приправили краковски українски дружства. Сядза театр, у котрим це відомості отрамала була полна вінцей и польської публіки. З той час відтак Ювілат віцей стоя привитох з міністров странах світу.

„НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ИМЕНИ ШЕВЧЕНКА“ у Львове то найвище панно учене дружство, у котрим су відборані як члени нашо пайвекши учени людии, професоре, котри у тим дружстві тримаю учени східаки, дружество друкує их наукови твори и помага им у науковій роботі. Такі учени дружства маюши цікаві культурні народи и воляю ще обічию „Академія наукових“. И у Югославії и у Загребу „Югослав. Академія Наукових“.

По війні організовали українски учених у Івану „Українську Академію Наукових“, котра и нині постої, але под большинству владу жуши вона служиць науки, але большевицькі страти и так же може и не ше слободи служиць лен науки, як би требала. Прето „Наукове Товариство імени Шевченка“ у Львове єст ниніка едини правдина наша „Академія Наукових“. — В подзень 20. листопада була звичайна рочна схадка тей нашій Академії, на котрій на председника избрали наш познати учени математик Др. Владислав Левицький. До тераз бул председник Др. Студицький, котри бул под вільном большевицьким, прето його арушели. Нововибрали председатель нашій Академії Наукових Др. Левицький і нині и отворили християни и то кам найвища гаранція, же вон будзе нашу Академію Наукових достойно представиць и віданиць ю будзе у едравим християнским духу.

АНГЛІЙЦІ ЗА РУСИНОХ. — Віцей англійских політичарох, народних посланників и бувших министрах послали Союзу Народох сдеи меморандум (искомо), у котрим питаю, да ще Союз Народох завежне єа то, да Польска приена нашим братом Українцом у Польській якотію, котру ще подягала дас, кедай 1923. року авантанта придала Галичину (восточну), дзе в інші народ у великій вікінні. Шицьких подінів на тим за нас бара важним меморандуму єст 42, жедан піма и 10 потписи терашніх и бувших англійских министрах. — Добри то за нас вінак, кеди и Англійци за нас застуто и кед у їх політичніх кругах наме тельо приятельськ. Во Англійци перша нація на швейці!

Поляки бяло Жидох.

Польски студенти на університетах у Львове и Варшаві побили вельо житлових студентох и викупили их а университету. У Варшаві вітерел еден студент з паліцю самого ректора університета. Проте цицки високі школкі у Львове лікарти, док тиє бойовни Гоплії не умири. — Чудо, же Поляки у своїй державі иду Жидох у шишках на руку, а вең кед Жидох замонізао, Поляком то крико.

Агентат на Еріон

председника французької влади, о котрим мы уж язели, приправили бретонських патріотів, котри питаю за Бретонську подполну пілебоду од Французької, лобо голем широку автономію. Так ето и Французька ма своїх нуканай політических бригів.

Сотов Австрії и Мадярской.

Председник австрійської влади (канцлер) привів до Будапешту, да ще в Мадярську владу дотнії о Сенату тих абох церквавох. Да Австрія и Мадярська заключа межи себу Союза, о тим найменшої частої Італія.

Америка ма своїо пенежи.

Ми уж сказали, же скоро шицки європейських держави (крім Італії) замонізали Америку, да їх почеки за друство, бо вони теряли плаціци не годин. Але американський президент Гувернер одесьвід Англії и Французької, же их чекац не може па кед європейських держави можуть мільйорди видавати па сноб військо, пай вең плаца, чо су дружини.

Веңни друство.

Питань воєнних друствах, по су європейських держави Англія, Французька, Італіи и други дружини Америки за воєнні матеріали, котри у воїни в Америці доставали — то теряє най-нажнейши ствар у ізвестовій політиці. До тепер ти друство виплатувала тим державам Немецька хос своїма репараціями, але однака держави на дотварки у Женеві под відомом американського президента Гувернера замонізали и на-

вельо роки омажевали Немецькій плаціци репараціїх, мучя вони своїм друством Америки одплатована сени зос своїх приходох. Сама нація Югославія мала бы плаціци Америки коло єщо мільйорду дик. речка. Французька, ма плаціци звеше рази веңци, а Англія юще веңшу суму. Роуми ще, же теряє плаціци бара граваціи на Гувернера, же не сде попушни и друство омежашац, лобо гоїм почекац, але пита, да кожда держава плаціци своїо друство у икоре и на време. Держави ще кије плаціци и маю надію, же Америка ишак конуши.

Америка ма досі вина.

З побибу на американських виборах демократської партії, котра юше проциви про хібні, то юст забрани вредавання алкогольних напоїх, почало ще вельо приводів і чищац о тим, же Рузвельт, чим у априлу преважне президентське власні, таїкі претлаши шлебедуши. И нашо виноградаре раховали, же од того постаче вино драгше, бо го Америка буде вельо уважована. Але теряє приходя в Америку висти, же Америка юш юш за пали рок скільки вина. То тоте вино, що го фінанси пооднімали од швериерох и зачували до теряє. Паленки и лікерох юст в Америці лем за три тижні, а пива лем за 5 зві.

Польсько-большевицька дотварка.

Президент польської республіки потвірдил дотварку медаї Польську и большевицької гоїдни. Але американський президент Гувернер одесьвід Англії и Французької, же их чекац не може па кед європейських держави можуть телі мільйорди видавати па сноб військо, пай вең плаца, чо су дружини.

Дотварка, бо большевиком юст цо зверні, але відлада то ишак зробила под приціском Французької. Так исто сціла Французька присиловац и Румунську, да зроби в большевицької исто таку дотварку, але юш тому процивал міністер Титулеску и дотваряни, котри були юш у Румунії започати, розбили ще.

Французька дума на тот способ створиц себе у большевицькох пінці за своїо фабрични вироби. Але бара юш спрєвіззе, бо большевицькі гоچ вельо паруочую, але піч не плаца. Па їх юш добре спреледна Немецька и Англія.

П. Матвеич: СКУПІЙ: (зацвінка лос кубами и стуши руку) Ну ти тебе бригі? Вон мій слуга.

ЯКОВ: Правда. Газда вілаці свойому слугові, а ю ти йому плаці? Вон служил дермо, д'єля сція, а ти не має право, да го затримуши.

СКУПІЙ: Не могол сон му віч плаці, кед му шиці поправили веңци чеки, яко би ви-нісса Бога ініца.

АНГЕЛ: А теряє му озда сція плаці з батогом? (Проїх місце) Меркуй. И гастиром уж досадасло, що мучин Якова. Кед на їх скричим, приду шиці, и вең чекац тебе. (У-каке в пінці) Отхода!

СКУПІЙ: (злегнути отходи гудяющі) Чекай, увидаш, док придаєш на вечар дому. (Зуов испросувано стоя на місце і патри, док Скупець юш відає).

Яков и ангел.

ЯКОВ: (придає ю ангелові) Брату, зважуши. Од шерва ии даскуєм, що вон го одогнал.

АНГЕЛ: Пришол сон баки кед требало.

ЯКОВ: Гей. Бо д'єк не пришол я би зашлюпил на юм. Я не знаю, по у тим чоловеком, але кед на місце патри, як да ми вітор прескоєць дус, що ми юш пред очми — такої традиції даску и мучин робиц пінко, до вон сде одомне. Веңци ряс сон юш сція поїсць од юного, але сон юяк не могол. Як да же ти се-бе привязал.

Яков, Скупец и ангел.

АНГЕЛ: (уходан) Навад а батогож!

Жима уж ту.

Вес велих країв Европи приходить висти, же жима уж пришла. У Львове юст уж до 7 степенів мразу, я у наших Карпатох и до 18 степенів. И у других западних країв Европи завладдала уж жима и мраз.

«Кооператива» у Руским Керестуре.

Главник ревізор — Союзу Сербських Земельських Задругах у Новим Саду, 20. жовтня того року ірепатрії віддає и роботу «Кооператива» у Руским Керестуре, и результату тей контролю, у новини «Сербські Задруги», число 10, 1932. року пише слідуюче:

Тота задруга («Кооператива») основана 1. 1. 1929. року, ас 24 членами. Наша ма 71 член хос 8000 уділами по 100 динар, цо виноди 80.600 — дин.

Макток: Готовка у каси 3270 дин. Стане пожички 460.945 — дин., предиски папер 8.000 дин., инвентар 4072 — дин. Длуство: Іском за уділи 78.342 — дин., резерв фонд 15.150 — дин., Савезу 10250 дин., уложки 356.782:30 дин., Ведно илована и злуства 473.049:70 дин.

Же задруга напредує, та юш найгавше відстань з горного стану. За тоз функах пайвішшу заслуку ма Управа задруги, але и залагаре «Кооперативи», котри своїо кооперативни дужності точно киподіюю. У тих північних чехівських часах, кооперативи піорово отіланую камати, злустство и друге. Сдаю храну ствар треба патлатити, котру «Кооператива» провадзя. Шиці знаме, же редовне відчинені кількох и каси юш од найгавшими: у словах за добру и чисту роботу кождай задруги. Кед юш книжки на време відда и заключую, и каса юш відмінна склада, не може юш случиц ніч, по би чкодаело интересу задруги. И баш зато, же теряє су тежкия часы и пре сам шор у задругах, требало би, да шиці задруги беру у себе пристац, а роботу «Кооператива» у Руским Керестуре.

АНГЕЛ: Кого дівся раз чом вілац, того веңци не пуль.

ЯКОВ: Правду юш гвардія. Кед и медаї людзі юст даблок вең в тоз пайвікши. Але повсюда и міс хто юш? Уж сон юш венець розі сція опітац хто юш. Ніхто мі о тебе не знає повесц; але хто юш, але откада юш. Уж міс хто юш познаме, я више мал якунік радосць и веселість, зок з тобу бешедувам. Кед сон в тобу чувствую же сон літній, лобо би сон скел буцівши и добреїні. Поведа мі хто юш?

АНГЕЛ: (імениці юш) Ти я — хто сон? Га поведаме я твой ангел хранителя.

ЯКОВ: Ти юш панесш. Але вер мі: теряєши гвардія правду — бо ти сиравши мой ангел чувар и лайвекши приятель. Да венам ти юшівши цо бям уж поробіл у тих тежких часах.

АНГЕЛ: Я люблю же сон мі помог. А ю будзеш теряєши? Чи юш вращиш ти Скупцю?

ЯКОВ: Ніда веңци.

АНГЕЛ: Его видзіш. То мі юш пачи. А ту інові? Цо думай?

ЯКОВ: (спуши главу) Не знам. Як лем да ідзем ти юному? Погаже сон своїо синовіске право и роатрошел сон свой тал од оца, та цо теряє будзеш у ньюго!

АНГЕЛ: Цо будзеш! Ти знаєш же у твойого оца юст вельо слугах и паднічарох и шиці юш каржя з білим хлебом и ходзя крапнів.

Новости. За нашо дзеци

+ Трошки за 15 минуты заробел 6.000 доллары. — У Константу у Данской, дас Трошки прымал вінок з боянівскай рэвалюціі, які жадаюць для філімска фабрики да Трошки прымал кратку бешчану за іх тоў-філм. Трошка бешчану 15 минуты и зато дастык 6.000 доллары (420.000 дин.).

— Две умера найвесей дзеци. — Англійски докторы відаю ёску статистику, з іншай віходзя, же найвесей дзеци умера у Мадарскай, Австріі, Японскай, в польскай у Аўстрыі. — Найвесей ше дзеци народзі на Украіне, у Югославіі, Румунскай и Польскай.

+ Вбойнцы шахи жывога члова. — У вінглес Крікко недавна Сандереву у Сербіі нападли в ногі 22. пазембра разбойніцы на хвілю Стевана Петровіча и пітаты ўсіго пекенца. Кед ўм вон не сіці даць, абойнцы го прынесьлі да ёсці драбіні, пасля драбіну запахіли стіму и так пачасці жывога члова, дак вон у страшных мучках не умар. Вен авразія 10.000 дин. «Іспекти беа пады.

- Глад у большевіцкай державі. — Новікі пишут, же глад, цо тэрэз у Русіі віла, вельмі с вялікім страданнім од гэлага у 1922. Пол кілі масла кошта 20 рублі (400 дин.), кілі мідзя 20 рублі, два я пол дзеци мідзя 80 дин. Глад настая прето, бо парагі паслу жам робіц, кед ўм большевіцкі шацко однімаю.

- Ізменінія юсція юндаткін Шведскай за 20%. Шацок ушпоровани пеңскі пойдзе ча ўсім бесівіцкім роботікам. И другі відмінны требаў пойсці за прыкладом Шведскай.

— Не име ща ювоніц од 8 годзін вечор до 10 годзін тред польскім. Так сірдзея еспанска віла, котра прэгагае церкву.

+ Народны поспарыком у Чехіі зменшилі часу за 10%. — Доста мало, пай-лопіше бы було, кед бі вонкі свою іспасніцу слу-жыбу кончали калармо. Тэди бі гэлане ка-жуброх было жескі знаці и од политики яс-могся бы не прынесьлі кілефт.

+ 82 міліярды алата ма тэрэз Французка державна банка. Па інак Французка ма-вельмі брытні и ававадовольна, як і другі ху-добініні державы.

- У Сенті піредел варошки адбор піремі намет за пеңскі безработным, котрых у Сенті беа вельмі.

По найтуньшай цени!

Мож тарговіц — лям у дукену Кароля (лекаровону) на Збеніёве.

Мож дастап у ўсім кожди двеін фрішкого хлеба за мусу и за пеңскі.

Крепаруче добры амеріканскі вітрыйол на веце по 5·75 дин. літра.

На дзялі за набивачку крепаруче каменькову місту соль, гарячавані чисты пепер, пай-кірц и папригу — и шыцко жыве по-найтуньшай цени — док у

Кароля на Збеніёве!!

За редакцыю адроведа: др. Матяш Петлюч, проф. богослові у Дякову.

Друк: Білорускіе Тысака у Дякову.

Кед ше страцел кліч од Неба.

Трафею ше раз так, же ше страцел кліч од небесных дзверах. А було то так:

Баш ёдна добра душа вошла праз небесную капуру до царства вічнага. Вен не будоў нідзе нікога, стары святы Петро занор дзвера, та пе спінірав коло високага муру, з котрым Царство отрымале. Кліч од райскіх дзверах прымал на малым пальцу и бавел ше з ім так, як то обично робі чловек, кед в глыбоку заудумані.

То патрэл з далека мала, але барз бридкі и як чон чарни діяволчок и разбівал себе главу, як да укралі святыні Петру кіль з рукох. Едно звалі добро: доткніц ше того кільца не шме! Понеко з га баржей чкі некоімі сіні. Але кед бы гомогіл да як Петру вініц з руки, да вен нікто не може до царства прысці, лебі не зосце друго пред дзверамі чекаць, док не кіль найдзел! То бы будо фіно! — думал себе діявол. Тэди бі итак дасна слаба душа прыпадла йому!

Прето так діявол мерковал на небесны кіль. А святы Петро ніз о тым не знал, цо діяволска душа снует и мирно себе тейталіхе долу.

Нараз скочел діявол ту славому Петру и тельцо то подрілел, же ше святы Петро ледво на на ногах потрымал. Але у тым вон замахнул з руку, а кіль муше з малого пальца вініціц і пачасціл ровно аж на жем. Діявол ше весело зашмяял и такі го нестало, а престрашены небесны вратар остал сам.

Цо тэрэз?

Скорей ўж друго нікога не будо пред небеснимі дзверамі, а тэрэз, кед не будо кільца, прыхадзені души ёдна за другу и пітати ше, да ше іх пущы до царства. А святы Петро незнал як да ўм дзвери отвори. Не мал зос чым,

Йой, мили Боже, келью шести душох пред дзверамі ўж назберато! Мед німа в тих ёден славны цімермань. Кед ше вон дознаць прэцо ше небесна капура не отвера, такай предложені, же вон спрайн високу драбінку, по котрой ше тодіо прейсці прейга небесных мурох. Але такай обачет, же з того не будзе ніч, бо небесны мури такі високі, же прэціліхі з пякі драбінку прейсці не мож.

За нім ше явел ёден шлосер, котры бул на жемі ёден од найштейніх,

«Такой ё то ўшорам» — гвардел вон пішино и як вешти майстор почал спатрац замок. Але чим го цешце спатрац, тым меней гутарел. На остатку візінец же при тым замку ніч спратити не може.

Тэди ше явел стары генерал. «Хто не добровольно прыяўкі? Дзялініме капуру, а кед то не пойдзе, постачыме дзела напроці ней!» Але го ч келью іх прробовало капуру дзяліні, таі келью стары генерал розказвал і командирал, капура таі не руцела.

Спяты Петро бул у вісівікій брилі. Велі душы почали му ўж прыгваряц, чом лешіш на кіль из Мерковал. Кед не придзе да які помон, шец дзяяюла нападе надвлададал.

Тэди придзе по ўзкай небеснай дражкі стара ёдна жена. У руках тримала панеркі. «Заш ёдна всці, котра не годна ішч помогніц» — думалі себі нецерніежілін душі.

«Цо ви ту стойце?» — запіта ше жена.

«Кіль од небеснай капури ше страцел и не можеме нука войсі» — одповедалі ей.

«Пука не можене? О, то віц! За праву роботу треба мац и праці серсан». Так гвардела вісцата стара жена і приступіла ту небесним дзвером. Шыцкі ей напраўлені места, и напрасі, по вона хробі, А жена вежні крижик од панеркох и побачка то. А вен дрілі крижик до замку и обраці з нім як з кільком...

Небесны дзвери лем по одскочети. У златым бліску үкаіж ше царство вічнага блаженства пред очми шыцкіх, котры на ўсім чекаю.

Цо німогіл зробіц разум мудрых майстрох, то зробела прыроста віра: Малкі крижик отворыл небесны дзвер.

Др. Штайн Штефан

специяліст за хорсты: уха, носа и гарла, орнітолог у Новім Вербасу, Края Петра уліца 55.

1—2

Добры каламени дрэвка

опоцін зос Глажанскага расадника можу ше достан у застужника фирмы: Янка Бодяшна у Рускім Керестуре Края Александра уліца 52.

Це на овоцін дрэвком:

І. кіясі 8 дин. II. іст. 7 дин. III. кі. 6 дин. Яблани (ліпі) мож дастап по 3 дин. франт.

Відава: Міхайло Фірак, Пішкоревіц.